

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
TỈNH QUẢNG TRỊ**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc**

Bản án số: 06/2017/DS-PT
Ngày 01/8/2017
“V/v Tranh chấp bồi thường
thiệt hại ngoài hợp đồng”.

**NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM**

TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH QUẢNG TRỊ

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Đinh Viết Nam

Các Thẩm phán: Ông Nguyễn Đức Tân

Ông Nguyễn Cường

- Thư ký phiên tòa: Ông Hoàng Đình Vương Vũ – Thư ký Tòa án, Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Quảng Trị: Ông Hoàng Đức Triết - Kiểm sát viên tham gia phiên tòa.

Ngày 01 tháng 8 năm 2017, tại Hội trường Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị xét xử phúc thẩm công khai vụ án dân sự thụ lý số 08/2017/TLPT-DS ngày 12 tháng 6 năm 2017 về việc “*Tranh chấp bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng*”.

Do bản án dân sự sơ thẩm số 06/2017/DSST ngày 13/4/2017 của Tòa án nhân dân thành phố Đ bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số 08/2017/QĐ-PT ngày 13/7/2017 của Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Trị, giữa các đương sự:

1. Nguyên đơn: Ông Lê Văn Đ;

Địa chỉ: Đội X, thôn T, xã H, huyện H, Quảng Trị.

2. Bị đơn: Cơ quan Đ

Địa chỉ: Số Y đường T, thành phố Đ, tỉnh Quảng Trị.

Người đại diện hợp pháp của bị đơn: Ông Hồ Văn C - Thủ trưởng cơ quan là người đại diện theo pháp luật.

3. Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan: Ông Nguyễn Văn L

Địa chỉ: Khu phố A, thị trấn C, huyện V, Quảng Trị.

4. Người kháng cáo: Ông Lê Văn Đ là nguyên đơn trong vụ án.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo đơn khởi kiện đề ngày 25 tháng 6 năm 2016, ý kiến trình bày tại phiên họp kiểm tra giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải ngày 11 tháng 11 năm 2016 cũng như tại phiên tòa phúc thẩm, nguyên đơn ông Lê Văn Đ trình bày:

Ngày 29 tháng 10 năm 2015, con trai ông Đ là anh Lê Văn H đi khỏi nhà để tìm việc làm và mất liên lạc với gia đình. Sau đó, ông Đ và gia đình đã báo công an, đăng tải thông tin tìm kiếm anh H nhưng vẫn không thấy tung tích của con mình. Ngày 04 tháng 3 năm 2016, ông Đ nhận được tin anh H đang được chữa trị tình trạng chấn thương rất nặng. Những thương tích tổn hại về sức tại Bệnh viện đa khoa tỉnh Quảng Trị với khỏe của anh H nguyên nhân từ vụ tai nạn giao thông xảy ra vào khoảng 14 giờ ngày 29/10/2015, khi anh H đang đi bộ băng qua đường Quốc lộ 1A thuộc địa phận xã H, huyện H, tỉnh Q thì bị xe ô tô biển kiểm soát 74A - 000.65 của Cơ quan Đ (do ông Nguyễn Văn L nhân viên lái xe điều khiển) gây tai nạn dẫn đến anh H bị thương nặng phải điều trị tại các Bệnh viện Đa khoa khu vực T; Bệnh viện đa khoa tỉnh Quảng Trị và Bệnh viện Trung ương Huế với thời gian hơn 07 tháng (hiện đã xuất viện, điều trị ngoại trú), với tổn thương sức khỏe còn di chứng, đến nay vẫn chưa hồi phục, không tự đi lại được.

Vì vậy, ông Đ đứng tên nguyên đơn làm người khởi kiện yêu cầu Tòa án giải quyết, buộc Cơ quan Đ (là chủ sở hữu nguồn nguy hiểm cao độ) phải bồi thường thiệt hại do nguồn nguy hiểm cao độ gây ra đối với anh Lê Văn H tạm tính đến hết tháng 7 năm 2016, bao gồm các khoản sau:

- Thiệt hại do sức khỏe bị xâm phạm: 2.000.000.000 đồng (Bằng 40 năm lao động được tính từ lúc Tòa tuyên án có hiệu lực);
- Thu nhập thực tế bị mất của người bị thiệt hại trong thời gian điều trị (kể từ ngày 29/10/2015 - 7/2016): 9 tháng x 5.000.000 đồng/tháng = 45.000.000 đồng;
- Chi phí tiền thuốc trong 04 tháng: 120.000.000 đồng;
- Chi phí và phần thu nhập thực tế bị mất của người chăm sóc người bị hại trong thời gian điều trị, kể từ ngày 04/3/2016 - 31/7/2016: 05 tháng x 10.000.000 đồng/tháng/người = 50.000.000 đồng;
- Khoản tiền bù đắp tổn thất về tinh thần do sức khỏe bị xâm phạm 600.000.000 đồng.

Tổng số tiền ông Lê Văn Đ yêu cầu bị đơn phải bồi thường 2.795.000.000 đồng (*Hai tỷ bảy trăm chín mươi lăm triệu đồng*).

Tại bản trình bày ý kiến đề ngày 07 tháng 10 năm 2016, ý kiến tại phiên họp kiểm tra giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải ngày 11 tháng 11 năm 2016 cũng như tại phiên tòa phúc thẩm, ông Hồ Văn C người đại diện hợp pháp của bị đơn (Cơ quan Đ) trình bày:

Cơ quan Đ là chủ sở hữu đối với chiếc xe ô tô mang biển kiểm soát 74A - 000.65, còn ông Nguyễn Văn L là nhân viên lái xe của cơ quan.

Ngày 29 tháng 10 năm 2015, ông L được lãnh đạo phân công điều khiển xe ô tô biển kiểm soát 74A - 000.65 chở cán bộ của cơ quan đi công tác tại tỉnh T. Khoảng 14 giờ cùng ngày, ông L điều khiển xe ô tô đến Km 774 + 850 Quốc lộ 1A thuộc địa phận xã H, huyện H, tỉnh Quảng Trị (theo hướng Nam - Bắc) thì phát hiện phía trước có một nam thanh niên bất ngờ vượt dải phân cách, chạy băng qua đường. Do bất ngờ và khoảng cách quá gần, nên việc ông L đã cố gắng xử lý tình huống như: hãm phanh xe, bấm còi, chuyển hướng nhưng va chạm giữa nam thanh niên (anh H) với xe ô tô 74A - 000.65 vẫn xảy ra, làm anh H bị thương nặng. Liên ngay sau đó, những cán bộ đi công tác cùng với lái xe L đã đưa anh H đi cấp cứu tại Bệnh viện khu vực T, sau đó chuyển ra điều trị tại Bệnh viện đa

khoa tỉnh Quảng Trị. Cùng với việc đưa anh H đi cấp cứu, chữa trị, Cơ quan Đ đã cử cán bộ ở lại hiện trường và thông báo với Công an huyện H về sự việc xảy ra tai nạn để giải quyết theo quy định của pháp luật.

Ngày 21/12/2015, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an huyện H đã ra Quyết định số 06/QĐKKTVA về việc không khởi tố vụ án hình sự đối với vụ tai nạn giao thông xảy ra ngày 29 tháng 10 năm 2015 tại Km 774 + 850 QL 1A thuộc địa phận xã H, huyện H, Quảng Trị và Quyết định này đã có hiệu lực pháp luật. Như vậy, ông Nguyễn Văn L là người trực tiếp điều khiển xe ô tô 74A - 000.65 không có lỗi; anh H là người có lỗi do chạy băng ngang sang đường, trường hợp này thuộc tình huống bất khả kháng mà lái xe không thể xử lý nên Cơ quan Đ không có nghĩa vụ bồi thường theo yêu cầu khởi kiện của ông Đ.

Mặc dù không có lỗi trong vụ tai nạn nhưng ngay sau khi sự việc xảy ra, ngoài việc đưa anh H đi cấp cứu, cơ quan Đ đã phát động cán bộ, công chức trong đơn vị phân công nhau chăm sóc nạn nhân và quyên góp, hỗ trợ kinh phí điều trị cho anh H trong giai đoạn đầu với tổng số tiền 50.000.000 đồng để trang trải một phần chi phí điều trị cho nạn nhân.

Tại bản trình bày ý kiến đề ngày 07/10/2016, ý kiến tại phiên họp kiểm tra giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải ngày 11/11/2016 cũng như tại phiên tòa phúc thẩm, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan ông Nguyễn Văn L trình bày:

Ông L là nhân viên lái xe của cơ quan Đ. Ngày 29/10/2015, ông Lợi được lãnh đạo cơ quan phân công, giao nhiệm vụ điều khiển xe ô tô biển kiểm soát 74A - 000.65 chở đoàn cán bộ của đơn vị mình đi công tác tại tỉnh T. Khoảng 14 giờ cùng ngày, khi điều khiển xe ô tô đến Km 774 + 850 Quốc lộ 1A, thuộc địa phận xã H, huyện H, tỉnh Quảng Trị (theo hướng Nam - Bắc), ông L phát hiện phía trước anh H bất ngờ vượt dải phân cách, chạy băng qua đường, do khoảng cách quá gần, ông L đã cố gắng xử lý tình huống phanh xe, bấm còi, chuyển hướng nhưng va chạm giữa anh H với xe ô tô 74A - 000.65 vẫn xảy ra. Hậu quả, anh H bị thương nặng. Ngay sau khi sự việc xảy ra, ông L cùng với các đồng nghiệp đã kịp thời đưa anh H đi cấp cứu tại Bệnh viện khu vực T; sau đó chuyển ra điều trị tại Bệnh viện đa khoa tỉnh Quảng Trị. Cùng với việc đưa anh H đi cấp cứu, ông L đã thông báo với Công an huyện H về sự việc liên quan đến vụ tai nạn, đồng thời đề nghị phía Công an tìm kiếm gia đình nạn nhân.

Qua quá trình điều tra, xác minh, thu thập chứng cứ Cơ quan Cảnh sát điều tra đã ra Quyết định không khởi tố vụ án hình sự, có đủ cơ sở khẳng định ông L là người không có lỗi trong vụ tai nạn nên theo quy định của pháp luật thì chủ sở phương tiện không có nghĩa vụ bồi thường theo yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn.

Mặc dù không có lỗi trong vụ tai nạn, nhưng ngay sau khi sự việc xảy ra ông L đã tham gia đưa anh H đi cấp cứu, dành thời gian chăm sóc và góp một phần kinh phí để hỗ trợ trong quá trình điều trị cho anh H tại bệnh viện. Ngoài ra, ngày 19 tháng 12 năm 2016, ông L còn hỗ trợ thêm cho gia đình ông Đ 20.000.000 đồng.

Tại Bản án sơ thẩm số 06/2017/DSST ngày 13/4/2017 của Tòa án nhân dân thành phố Đ quyết định:

Áp dụng Điều 36, Điều 40 và Điều 186 của Bộ luật tố tụng dân sự; Điều 604, Điều 623 của Bộ luật dân sự 2005 và Điều 688 của Bộ luật dân sự 2015, xử: Không chấp nhận toàn bộ yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn ông Lê Văn Đ.

Ngoài ra, bản án sơ thẩm còn tuyên nguyên đơn không phải chịu án phí dân sự sơ thẩm và quyền kháng cáo cho các đương sự.

Ngày 26/4/2017, nguyên đơn ông Lê Văn Đ đã có đơn kháng cáo toàn bộ bản án sơ thẩm theo hướng: đề nghị Tòa án cấp phúc thẩm sửa bản án sơ thẩm, chấp nhận yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn. Theo nội dung kháng cáo thì nguyên đơn cho rằng: ông Nguyễn Văn L là tài xế xe đã không làm chủ tốc độ, còn anh H qua đường thiếu quan sát nên vụ tai nạn xảy ra là do lỗi hỗn hợp của cả hai bên.

Ngày 29/5/2017, ông Lê Văn Đ kháng cáo bổ sung rút một phần nội dung kháng cáo, chỉ yêu cầu buộc bị đơn là chủ sở hữu phương tiện (Cơ quan Đ) phải chịu một phần trách nhiệm, bồi thường chi phí điều trị cho anh H với số tiền là 300.000.000 đồng mà gia đình ông đã thực tế chi trả. Tại phiên tòa phúc thẩm, nguyên đơn ông Lê Văn Đ chỉ yêu cầu phía bị đơn bồi thường 200.000.000 đồng.

Tại phiên tòa phúc thẩm, đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Quảng Trị có ý kiến cho rằng:

Anh Lê Văn H là người bị tai nạn giao thông hiện đang được chữa trị và chưa phục hồi sức khỏe nên gặp khó khăn trong việc tự mình đứng ra làm đơn khởi kiện. Tuy nhiên, anh H vẫn có đầy đủ năng lực hành vi tố tụng dân sự nhưng Tòa án cấp sơ thẩm xác định ông Lê Văn Đ tham gia tố tụng với tư cách nguyên đơn trong vụ án là không đúng quy định tại Điều 69 của Bộ luật tố tụng dân sự. Do Tòa án cấp sơ thẩm đã vi phạm nghiêm trọng thủ tục tố tụng, cần phải hủy bản án sơ thẩm và đình chỉ giải quyết vụ án nên không xét nội dung kháng cáo của ông Lê Văn Đ.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu trong hồ sơ vụ án đã được thẩm tra tại phiên tòa, ý kiến của các bên đương sự, của Kiểm sát viên và căn cứ vào kết quả tranh luận tại phiên tòa, Hội đồng xét xử thấy rằng:

Anh Lê Văn H, sinh ngày 10/4/1998 (con đẻ của ông Lê Văn Đ) là người trực tiếp bị thiệt hại về sức khỏe trong vụ tai nạn giao thông xảy ra tại Km 774 + 850 Quốc lộ 1A thuộc địa phận xã H, huyện H, tỉnh Quảng Trị vào ngày 29/10/2015 nhưng trong vụ án này ông Lê Văn Đ là người đứng đơn khởi kiện yêu cầu Cơ quan Đ (chủ sở hữu chiếc xe ô tô gây tai nạn) bồi thường thiệt hại với tư cách là nguyên đơn trong vụ án.

Theo quy định tại khoản 1 Điều 2 của Nghị quyết số 05/2012/NQ-HĐTP ngày 03/12/2012 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thì: *“Đối với cá nhân có đầy đủ năng lực hành vi tố tụng dân sự, thì có thể tự mình hoặc nhờ người khác làm hộ đơn khởi kiện vụ án. Tại mục tên, địa chỉ của người khởi kiện trong đơn phải ghi họ tên, địa chỉ của cá nhân đó. Đồng thời, ở phần cuối đơn, cá nhân đó phải ký tên hoặc điểm chỉ”*.

Và khoản 4 Điều 2 quy định: “Đối với cá nhân thuộc trường hợp quy định tại khoản 1, 2 và 3 Điều này là người không biết chữ, không nhìn được, không thể tự mình làm đơn khởi kiện, không thể tự mình ký tên hoặc điểm chỉ thì có thể nhờ người khác làm hộ đơn khởi kiện vụ án và phải có người làm chứng.”

Tại khoản 3 Điều 69 của Bộ luật tố tụng dân sự 2015 thì: “Đối với người bị hạn chế năng lực hành vi dân sự, người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi thì năng lực hành vi tố tụng dân sự của họ được xác định theo quyết định của Tòa án.”

Tại khoản 1 Điều 23 của Bộ luật dân sự 2015 quy định: “Người thành niên do tình trạng thể chất hoặc tinh thần mà không đủ khả năng nhận thức, làm chủ hành vi nhưng chưa đến mức mất năng lực hành vi dân sự thì theo yêu cầu của người này, người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ.”

Theo nội dung các điều luật viện dẫn nêu trên, anh Lê Văn H bị tai nạn giao thông (hiện đang được điều trị trong giai đoạn phục hồi sức khỏe) nhưng chưa được Tòa án ra quyết định tuyên bố anh H bị mất năng lực hành vi dân sự hoặc bị hạn chế năng lực hành vi dân sự hoặc người khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi nên anh H vẫn có năng lực hành vi dân sự và năng lực hành vi tố tụng dân sự như người bình thường. Tại phiên tòa phúc thẩm, anh H vẫn đến tham dự và trả lời đầy đủ các câu hỏi của Hội đồng xét xử một cách minh mẫn, rõ ràng và không có dấu hiệu của người mất năng lực hành vi dân sự. Do đó, ông Lê Văn Đ không có quyền khởi kiện trong vụ án này, vì ông Đ không phải là đương sự trong vụ án được quy định tại Điều 68 của Bộ luật tố tụng dân sự.

Trường hợp anh H không thể tự mình làm đơn khởi kiện, không thể tự mình ký tên hoặc điểm chỉ thì có thể nhờ người khác làm hộ đơn khởi kiện vụ án và phải có người làm chứng theo quy định của pháp luật.

Từ sự phân tích, đánh giá nêu trên, Hội đồng xét xử xét thấy: Tòa án cấp sơ thẩm xác định ông Lê Văn Đ tham gia tố tụng với tư cách nguyên đơn trong vụ án là đã vi phạm nghiêm trọng thủ tục tố tụng về quyền khởi kiện của đương sự trong vụ án được quy định tại Điều 186 của Bộ luật tố tụng dân sự 2015. Tòa án cấp sơ thẩm không xem xét đến các quyền lợi của anh Lê Văn H mà chấp nhận tư cách tố tụng nguyên đơn cho ông Lê Văn Đ khi chưa đảm bảo quyền được khởi kiện là ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền, lợi ích hợp pháp của anh H. Do Tòa án cấp sơ thẩm xác định sai tư cách tham gia tố tụng của đương sự, vi phạm nghiêm trọng thủ tục tố tụng nên Hội đồng xét xử phúc thẩm không xem xét về phần nội dung vụ án cũng như nội dung kháng cáo của nguyên đơn ông Lê Văn Đ.

Tại phiên tòa, đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Quảng Trị cũng đề nghị hủy bản án sơ thẩm và đình chỉ giải quyết vụ án do vi phạm nghiêm trọng thủ tục tố tụng là có căn cứ pháp luật nên Hội đồng xét xử cần phải hủy toàn bộ bản án sơ thẩm và đình chỉ giải quyết vụ án.

Anh Lê Văn H có quyền khởi kiện vụ án yêu cầu Tòa án có thẩm quyền giải quyết để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của mình theo quy định của pháp luật.

Nguyên đơn ông Lê Văn Đ không phải chịu án phí dân sự phúc thẩm.

Vì các lẽ trên,

Căn cứ vào khoản 4 Điều 308 và Điều 311 của Bộ luật tố tụng dân sự 2015.

QUYẾT ĐỊNH:

Áp dụng Điều 68, khoản 3 Điều 69, Điều 186, điểm a khoản 1 Điều 192, điểm g khoản 1 Điều 217, khoản 3 Điều 218, khoản 4 Điều 308, Điều 311 của Bộ luật tố tụng dân sự 2015; khoản 1 Điều 23 của Bộ luật dân sự 2015, xử:

1. Hủy toàn bộ bản án dân sự sơ thẩm số 06/2017/DSST ngày 13 tháng 4 năm 2017 của Tòa án nhân dân thành phố Đ về việc “*Tranh chấp bồi thường thiệt hại do nguồn nguy hiểm cao độ gây ra*” và đình chỉ giải quyết vụ án.

Anh Lê Văn H có quyền khởi kiện vụ án yêu cầu Tòa án có thẩm quyền giải quyết để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của mình theo quy định của pháp luật.

2. Về án phí:

Nguyên đơn ông Lê Văn Đ không phải chịu án phí dân sự phúc thẩm.

Bản án phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án ngày **01/8/2017**.

Nơi nhận:

- Các đương sự;
- VKSND tỉnh Quảng Trị;
- TAND TP Đ;
- Chi cục THADS TP Đ;
- Lưu hồ sơ vụ án.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

(đã ký)

Đinh Viết Nam